

Workshop Voedingsonderwijs

Menrike Menkveld-Beukers (Alliantie Voeding) & Anneke Berendts (WUR)

26-11-2025

WELKOM

Inhoud workshop

Kennismaking

Behoefte aan kennis over voeding

Hoe zetten we met elkaar voeding op de kaart; leerdoelen voeding

Voorbeelden van onderwijsvormen en –materialen

Aan de slag

Vast een blik op de workshopopdracht

- Vorm groepen van 3-5 personen
- Doel: hoe pas je voeding toe in je bestaande onderwijs?

Welk vak/leerlijn

Welk leerdoel voeding

Welke leervorm

GASTVRIJHEID

'Geef voeding prominenter plek in opleiding geneeskunde'

'Dokter in spe leert vrijwel niets over voeding'

Petri Benschop

14 juli 2017

6735 keer gelezen

1 reactie

Tekort aan kennis

Een groot deel van de geïnterviewde verpleegkundigen ziet het als hun taak om overgewicht te bespreken met de patiënt. Maar lang niet altijd gaan ze hier het gesprek ook over aan. Ze ervaren spanning om het onderwerp ter sprake te brengen en een tekort aan kennis. Ze geven aan w

[Nieuws](#) → Kennis verpleegkundigen over voeding en beweging niet optimaal

Kennis verpleegkundigen over voeding en beweging niet optimaal

7 juli 2017

Bijna de helft (46%) van de oncologieverpleegkundigen in Nederland vindt dat ze over onvoldoende kennis beschikken om advies te kunnen geven over lichamelijke activiteit aan mensen die behandeld zijn vanwege kanker. Verder vindt 43% van de oncologieverpleegkundigen dat hun kennis over voeding bij kanker van onvoldoende niveau is. Dat blijkt uit een studie van Merel van Veen (IKNL, WUR) en collega's. Genoemde factoren spelen vooral bij jonge verpleegkundigen en collega's met een opleiding op MBO-niveau. Volgens de onderzoekers behoort voeding en lichamelijke activiteit een standaard onderdeel te zijn van beroepsopleidingen. Daarnaast is meer afstemming nodig met diëtisten en fysiotherapeuten.

**Voeding hoort óók bij verplegen.
Observeren belangrijke verpleegkundige
taak.**

Auteur: M. Enzlin

Vertaald/bijgewerkt:

Nieuwsbrief: 2001

BOUWEN AAN VOEDING EN LEEFSTIJL IN ZORGOPLEIDINGEN

2030

Leefstijl is ingebed in onderwijs voor zorg- en welzijnsprofessionals

Conform landelijke ambities is er in 2030 aandacht voor gezonde voeding, sport- en bewegen, een gezonde leefstijl en een brede blik op verdergaande problematiek bij obesitas in het onderwijs voor zorg- en welzijnsprofessionals. In de opleidingen tot arts, verpleegkundige en verpleegkundig specialist zijn eindtermen op het gebied van leefstijl verweven in de competenties.

Zorgen voor borging en monitoring

Het is cruciaal om leefstijl en voeding duurzaam in onderwijs te borgen. Een analyse tool kan ondersteunen in het monitoren -van kwaliteit en kwantiteit- van leerdoelen in het onderwijs. We streven naar ontwikkeling van een dergelijke tool om de implementatie en effectiviteit van de doelen blijvend te waarborgen.

Van leerdoelen voeding naar onderwijs in Geneeskunde opleidingen

De werkgroep 'Voeding in het Geneeskunde curriculum' werkt aan het prioriteren en specificeren van leerdoelen voeding voor de bachelor en master van Geneeskunde. Uiteindelijk wordt er in afstemming met het netwerk een handreiking gedefinieerd voor leerdoelen op alle leefstijlfactoren en wordt er een koppeling gemaakt met leerlijnen en onderwijs(materiaal).

Hoe bouwt de Coalitie Leefstijl in de Zorg mee aan preventie in onderwijs?

Team Opleiden en Professionaliseren zet zich in voor leefstijlonderwijs voor bestaande en toekomstige zorgprofessionals. Door verbinding en samenwerking kunnen we innoveren en versnellen, zowel op het gebied van beleid als op vorm en inhoud van leefstijl in het zorgonderwijs.

Welke beweging is in gang gezet?

Alle initiatieven tot nu toe hebben gezorgd voor het leren van best practices in de praktijk, een groter bewustzijn van bestaande kennis en het feit dat onderwijsvernieuwing veel tijd vergt. Om ambities te behalen, blijft aandacht voor kennis, gespreksvoering en gedragsverandering op het gebied van voeding en leefstijl essentieel. Een voortdurende afstemming en uitwisseling tussen verschillende initiatieven is nodig, evenals ondersteuning (tijd en geld) voor opleidingen.

Wat hebben we geleerd van de onderwijspilots?

In verschillende onderwijspilots hebben opleidingen de behoeften, leerwensen en benodigde ondersteuning geïdentificeerd en is er gewerkt aan onderwijsontwikkeling. Door het delen van werkwijzen en aanbevelingen, dragen deze pilots bij aan verdere ontwikkeling van het zorgonderwijs waarin leefstijl structureel aan bod komt. Ook is er middels Regio Deal Foodvalley, nieuw interprofessioneel -voeding en zorg- onderwijs ontworpen en geëvalueerd.

Hoe staat het met voeding in de geneeskundeopleidingen?

In samenwerking met Platform Voeding Nederland is de werkgroep 'Voeding in het Geneeskunde curriculum' opgericht. Docenten van alle UMC's en (voeding)organisaties WUR, NVD, Student&Leefstijl delen elk kwartaal (onderwijs)materiaal en ervaringen in voeding- en leefstijlonderwijs.

Wat is er nodig in het netwerk?

Om kennis van opleidingen, ervaringen vanuit initiatieven, beleid en inhoud bij elkaar te brengen is er door de Alliantie Voeding in de Zorg een netwerk opgezet. Hierin wordt expertise van opleiders, docenten en de overkoepelende onderwijsorganen als LOOV, mbo-Raad en NFU verbonden aan projecten. Ook inhoudsexperts en beroepsverenigingen denken mee in onderwijsontwikkeling.

Waar hebben professionals zelf behoefte aan?

Uit onderzoek onder zorgprofessionals, stakeholders en docenten bleek dat er sterke behoefte is aan kennis en aan vaardigheden rondom signaleren en doorverwijzen op het gebied van voeding en leefstijl. Daarbij bleek dat er nog weinig (bijscholing)aanbod is en dat docenten bij verpleegkunde en geneeskunde rondom voeding en leefstijl onvoldoende zijn toegerust. Het is cruciaal om op deze kennislücken in te spelen en te verbinden met de opleidingsprofielen Raamplan Artsopleiding, Bachelor Nursing en Kwalificatiedossier MBO-Verpleegkunde.

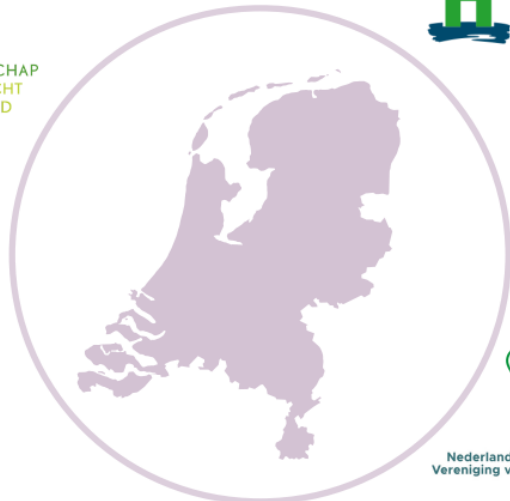
2018

Waarom is voeding in zorgopleidingen zo belangrijk?

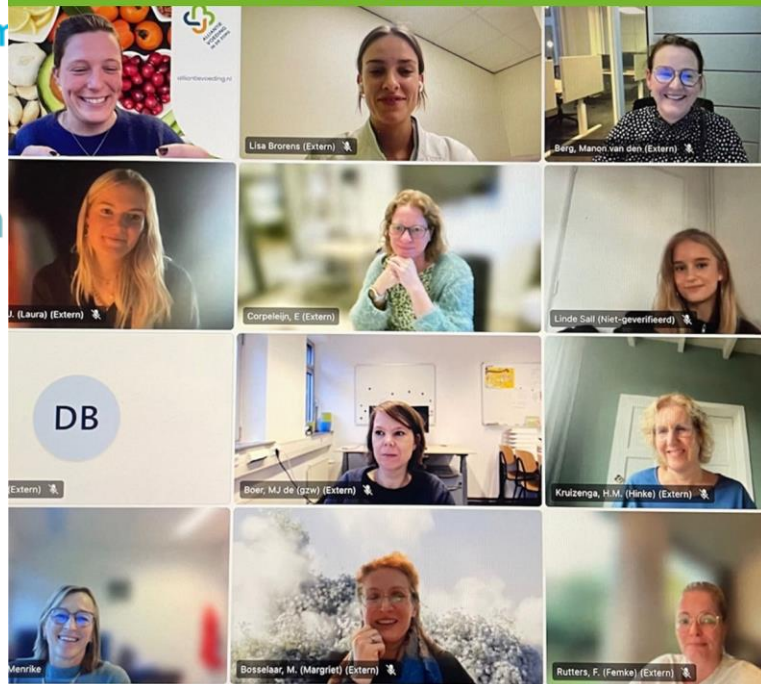
In 2018 is het Nationaal Preventieakkoord (NPA) ondertekend door het ministerie van VWS en meer dan 70 partners. Dit convenant streeft naar een gezonder Nederland, met als één van de doelen een aanzienlijke vermindering van overgewicht. Voor preventie en behandeling van overgewicht is het bevorderen van een gezonde leefstijl een essentieel onderdeel. Zorgprofessionals spelen een belangrijke rol bij het signaleren en bespreken van voeding- en leefstijlfactoren. Deze rol wordt onderstrept in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Door samenwerking met partners en opleidingen bouwen we aan het fundament voor de structurele inbedding van voeding, leefstijl en overgewicht in zorgopleidingen. Hiermee dragen we bij aan realisatie van de ambities van NPA en IZA voor 2030.

Partners en financiers

**WERKGROEP VOEDING IN DE GENEESKUNDEOPLEIDING &
STUDENT & LEEFSTIJL**

Ontwikkelen in projecten

Keuzecursus 'Interprofessioneel Samenwerken bij Voeding en Leefstijl'

Kennisclips voor zorgonderwijs en nascholing

Inspiratiegids

In deze digitale inspiratiegids een terugblik op het Symposium Voeding in Zorgopleidingen op 27 mei 2024. Bekijk de highlights uit de verschillende workshops en vind beschikbare materialen rondom voeding in zorgopleidingen.

[Naar de inspiratiegids](#)

Obesitas door Prof. dr. Liesbeth van Rossum

De rol van de diëtist door Ismay Wiggers

De fysiotherapeut door Oscar Reijmerink

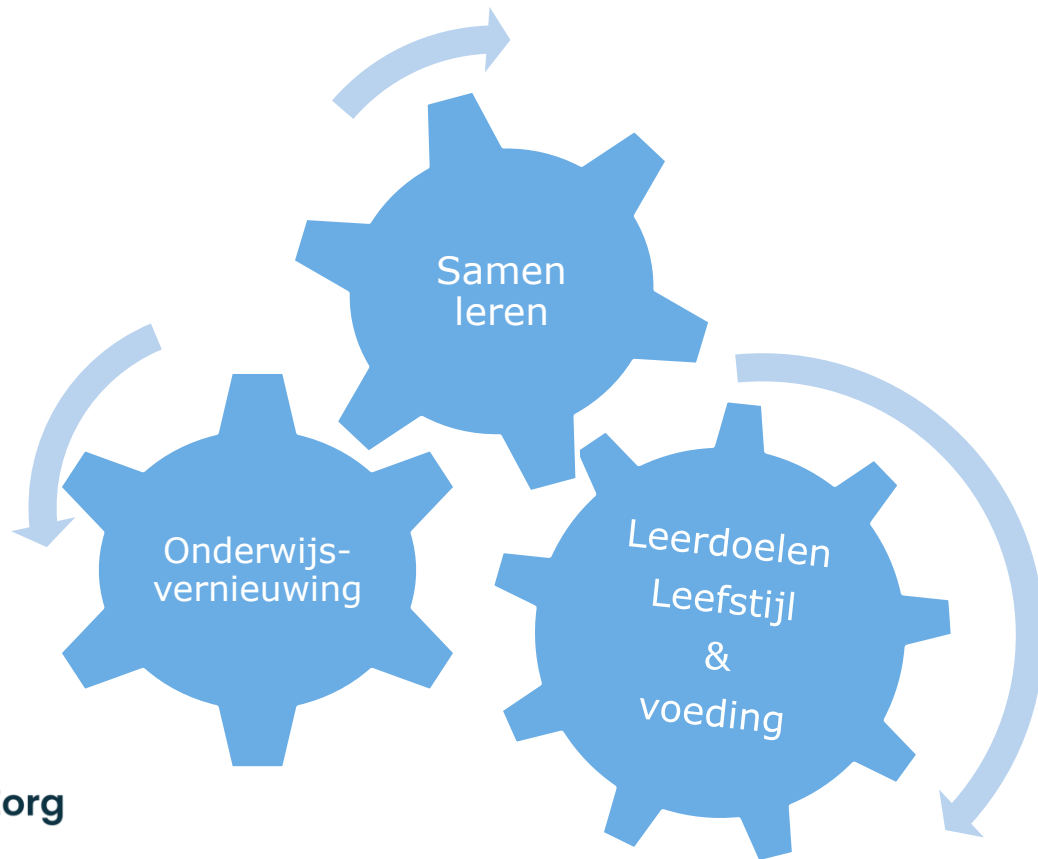
Bariatrie door dr. Eric Hazebroek

Praten over gewicht door Bob Mulder

De leefstijlcoach door Jolande van Teeffelen

Leerdoelen Voeding

Algemeen leerdoel

"De student heeft kennis over voeding ter preventie en behandeling van aandoeningen en is in staat om een afwijkende voedingsinname en/of behoefte, voedingsstatus en/of voedingsgedrag te herkennen, met patiënten te bespreken, basale ondersteuning en/of advies te geven en weet wanneer het nodig is om een diëtist te raadplegen en/of door te verwijzen naar een diëtist, leefstijlcoach of andere zorgverleners en zal dit als toekomstige zorgverlener voorleven en ook actief en structureel toepassen in de uitoefening van zijn of haar beroep als zorgverlener."

11 specifieke leerdoelen voeding

Scan me

Inspiratie

Op wat voor manieren kun je voedingsonderwijs toevoegen aan bestaand onderwijs?

E-learning

- Digitale module met teksten en opdrachten
- Flexibel qua lengte, inhoud, locatie etc.
- Zelfstudie, expertise docent niet noodzakelijk

*Voorbeeld van WUR, in ontwikkeling:
E-learning Voeding & Diabetes voor Geneeskundestudenten*

 Coalitie
Leefstijl in de Zorg

Voedingszorg bij DM2: samenwerking tussen arts, diëtist en GLI

Voedingszorg bij diabetes type 2 is dus een samenspel van meerdere zorgverleners. Hierin kunnen rollen zijn weggelegd voor de arts, de diëtist, en de gecombineerde leefstijlinterventie.

Maar wie geeft nu wanneer welke voedingszorg? Probeer hier voor jezelf antwoord op te geven voordat je verder leest.

▼ Signaleren

De arts kan signaleren dat de patiënt baat heeft bij voedingszorg en dit onderwerp aankaarten. In veel gevallen zal een DM2-patiënt daarnaast gebaat zijn bij intensievere voedingszorg. Verwijs de patiënt hier dus naar door zodra de diagnose gesteld wordt. Zowel de diëtist als de GLI kan deze zorg leveren, al zijn er wel verschillen.

► Doorverwijzen

► Opvolgen

Casuïstiek: groepsoopdracht

- Casus uit de praktijk
- Herkenbaar
- Activerend
- Bonus: studenten van verschillende opleidingen
→ extra leerzaam

Voorbeelden van WUR:

- *Samenwerkingsopdracht Voeding in de Zorg (1e jaarsstudenten Geneeskunde + Voeding & Gezondheid)*
- *BITT challenge (masterstudenten van vier opleidingen waaronder Geneeskunde en Nutrition & Health)*

Casuïstiek: individuele opdracht

- Casus uit de praktijk
- Herkenbaar
- Activerend
- Flexibel

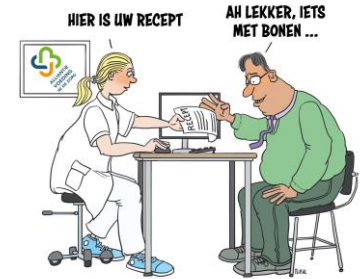
Patient Profile
Module 2

Medical History

- 1972 - TBC
- 2001 - Polygenetically high LDL-C
- 2006 - Rheumatoid Arthritis
- 2012 - Hypertension
- 2019 - Diabetes mellitus type 2

Medication

- Atorvastatin 80 mg
- Amlodipine 5 mg
- Hydrochlorothiazide 25 mg
- Lisinopril 10 mg
- Metformin 3d 500mg
- Gliclazide MGA 60mg

*Voorbeeld van WUR:
E-learning Nutrition,
Heart Disease &
Diabetes for medical
professionals*

Stages

- Professionele / praktijkervaring opdoen
- Bij een organisatie die de achtergrond van de student verbindt met voeding
- Interdisciplinair: voeding ook integreren in je professionele carrière

*Voorbeeld van WUR:
Gemeenschappelijke wetenschapsstages Nutritional Medicine*

En wat kan nog meer?!

- College: bij iedere aandoening
 - naast blokje over medicatie/behandeling
 - ook blokje over voeding (preventie/behandeling)
- Vragen bij een beschreven situatie:
 - Wat moet voedingsadvies zijn? Hoe breng je dat over?
 - Wat kan dat betekenen voor de Kwaliteit van Leven?
- Praktische opdracht en zelf ervaren, zoals:
 - Hou een voedseldagboekje bij: Mijn Eetmeter
 - Eet volgens de Schijf van Vijf

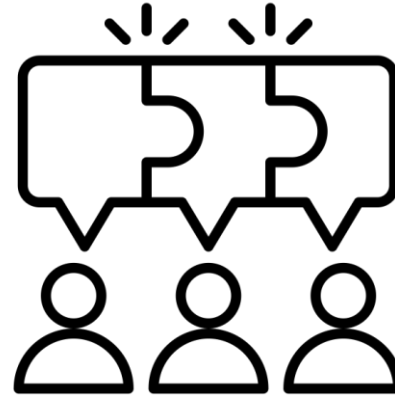

Manieren om voedingsonderwijs toe te voegen

e-learning

Groepsopdracht

Interdisciplinaire
stage

Individuele
opdracht

Aan de slag: hoe pas je voeding toe in je bestaande onderwijs?

Welk vak/leerlijn

Welk leerdoel voeding

Welke leervorm

En daarna:
Wat heb je nodig?
Wie ga je betrekken?

Inspiratie leervormen:

E-learning

Interdisciplinaire stage

Groepsopdracht

Individuele opdracht (losse vragen of casus)

Praktische opdracht

College

Vragen?

Bezoek ons vanmiddag op het **schoolplein**.

Online:

<https://www.allantievoeding.nl/nl/projecten/leefstijl-en-voeding-in-zorgopleidingen>

Menrike (AVZ): menkveldm@zgv.nl

wur.nl/voeding-medisch

Anneke (WUR): anneke.berendts@wur.nl

» Projecten » Leefstijl en Voeding in Zorgopleidingen

Leefstijl en Voeding in Zorgopleidingen

Leerdoelen, implementatie en vernieuwing in verpleegkunde- en geneeskundeonderwijs

Over het project

Lerend netwerk

Implementatie

Kennis en literatuur

Een gezonde leefstijl, waaronder een gezond voedingspatroon, speelt een belangrijke rol in het voorkomen en behandelen van (chronische) ziekten. Zorgprofessionals hebben hierin een sleutelrol: zij signaleren, maken leefstijl bespreekbaar en stimuleren gedragsverandering. Maar om dit goed te kunnen doen, hebben zij kennis, vaardigheden en praktische handvatten nodig. Aandacht voor leefstijl en voeding in zorgopleidingen is nog beperkt. Allantie Voeding in de Zorg zet zich daarom in voor structurele inbedding van leefstijl en voeding in het zorgonderwijs, via projecten, netwerken en samenwerking met opleidingen. Deze pagina inspireert docenten, onderwijsmakers en onderzoekers met toepasbare kennis over voeding in zorgonderwijs, en toont de impact en beweging die de Allantie Voeding op gang heeft gebracht.